

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U000759

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 01-04-2026

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Чабан Ярослав Сергійович

2. Yaroslav S. Chaban

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 032

Назва наукової спеціальності: Історія та археологія

Галузь / галузі знань: гуманітарні науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Історія та археологія

Дата захисту: 21-05-2026

Спеціальність за освітою: Історія та археологія

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 12628

Повне найменування юридичної особи: Київський столичний університет імені Бориса Грінченка

Код за ЄДРПОУ: 45307965

Місцезнаходження: вул. Бульварно-Кудрявська, Київ, 04053, Україна

Форма власності: Комунальна

Сфера управління: Держадміністрація

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Київський столичний університет імені Бориса Грінченка

Код за ЄДРПОУ: 45307965

Місцезнаходження: вул. Бульварно-Кудрявська, Київ, 04053, Україна

Форма власності: Комунальна

Сфера управління: Держадміністрація

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 03.01.07, 03.09.31

Тема дисертації:

1. Повсякденне життя робітників Південної України на матеріалах м. Єлисаветграда (1876–1914 рр.)
2. Everyday life of workers in Southern Ukraine based on materials from the city of Yelysavethrad (1876–1914)

Реферат:

1. Сучасний стан української історичної науки виявляє потребу переосмислення концепту соціальної історії, деформованого ідеологічними імперативами попереднього історіографічного періоду. Методологічні засади нової соціальної історії актуалізують розроблення колективного (просопографічного) портрета робітництва не як «гегемона», а як повноцінної міської спільноти, що на зламі XIX–XX ст. перебувала на стадії формування та утвердження. Такий підхід передбачає аналіз соціальної й етнічної структури, трудових практик, побутового укладу, родинного життя, освіти та дозвілля робітників. Просторовий фокус дослідження пов'язаний із промисловим розвитком Півдня України, зокрема Херсонської губернії. Показовим прикладом став Єлисаветград – повітове місто, що наприкінці XIX – на початку XX ст. перетворилося на провідний центр сільськогосподарського машинобудування зі складною ієрархією робітничої верстви. Аналіз історіографії засвідчив відсутність комплексних праць, які б на засадах новітньої методології всебічно висвітлювали цю проблематику, що зумовлює доцільність антропоцентричного підходу до її історико-соціологічного аналізу. У дисертації вперше комплексно реконструйовано повсякденні

практики робітництва Єлисаветграда у 1876–1914 рр., висвітлено його соціальну стратифікацію, етнічний склад, трудовий і побутовий уклад, дозвілля та родинне життя. Наголошено на ключовій ролі макросередовища імперії другої половини XIX – початку XX ст. у становленні робітничої верстви міста. Визначальним було поєднання економічних і соціальних чинників, що стимулювали притік іноземного капіталу, попит на робочу силу та її концентрацію в міських осередках. Уточнено концепцію Єлисаветградщини як субрегіону Півдня, що поширював економічний і соціальний вплив на інші повіти Херсонської, Київської та Подільської губерній і тяжів до статусу локального індустріального центру зі змішаним вітчизняним та іноземним капіталом при домінуванні останнього.

2. The current state of Ukrainian historical scholarship reveals a need to rethink the concept of social history, distorted by the ideological imperatives of the previous historiographical period. The methodological foundations of the new social history bring to the fore the development of a collective (prosopographical) portrait of workers not as a "hegemon" but as a full-fledged urban community that, at the turn of the nineteenth and twentieth centuries, was undergoing formation and consolidation. This approach involves an analysis of workers' social and ethnic structure, labour practices, everyday life, family life, education, and leisure. The spatial focus of the study is connected with the industrial development of Southern Ukraine, in particular Kherson Governorate. A revealing example was Yelysavethrad, a county town that in the late nineteenth and early twentieth centuries became a leading centre of agricultural machinery manufacturing with a complex hierarchy within its worker stratum. The analysis of historiography demonstrated the absence of comprehensive studies that, on the basis of the latest methodology, would thoroughly cover this issue, which makes an anthropocentric approach to its historical-sociological analysis particularly appropriate. The dissertation is the first to provide a comprehensive reconstruction of the everyday practices of Yelysavethrad's workers in 1876–1914 and to illuminate their social stratification, ethnic composition, labour and household patterns, leisure, and family life. The key role of the macro-environment of the empire in the second half of the nineteenth and the early twentieth centuries in the formation of the city's worker stratum is emphasized. Decisive was the combination of economic and social factors that stimulated the inflow of foreign capital, the demand for labour, and its concentration in urban centres. The concept of the Yelysavethrad region as a subregion of the South has been refined: it extended its economic and social influence to other counties of the Kherson, Kyiv, and Podillia governorates and gravitated toward the status of a local industrial centre with mixed domestic and foreign capital, the latter predominating.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Освоєння нових технологій транспортування енергії, впровадження енергоефективних, ресурсозберігаючих технологій, освоєння альтернативних джерел енергії

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 1. Надтока Г. М., Чабан Я. С. Дозвілля в структурі робітничого повсякдення Єлисаветграда кінця 19 – початку 20 ст. Київські історичні студії. 2024. № 1 (18). С. 28–33. DOI: <https://doi.org/10.28925/2524-0757.2024.13>
- 2. Чабан Я. С. Роль макроекономічного середовища у формуванні робітничого стану Єлисаветграда (60-ті рр. XIX – початок XX ст.). Вісник Черкаського університету. Серія: Історичні науки. 2025. № 1. С. 85–90. DOI: <https://doi.org/10.31651/2076-5908-2025-1-85-90>

- 3. Чабан Я. С. Від казарм до приватних садиб: житлові стратегії промислових робітників Єлисаветграда у 80-х рр. 19 - на початку 20 століття. Старожитності Лукомор'я. 2025. № 4 (31). С. 70–90. DOI: <https://doi.org/10.33782/2708-4116.2025.4.372>
- 4. Чабан Я. С. Географічна репрезентація та соціально-становна структура промислових робітників Єлисаветграда (1876–1914). Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Історичні науки. 2025. Т. 36 (75), №. 2. С. 152–158. <https://doi.org/10.32782/2663-5984.2025/2.22>
- 5. Чабан Я. С. Реалії промислової праці робітників Єлисаветграда в епоху індустріального піднесення (90-ті рр. XIX–початок XX ст.). Український літопис. 2025. вип. 6. С. 134–142. DOI: <https://doi.org/10.31470/2786-8583-2025-6-134-142>
- 6. Чабан Я. С. Віковий профіль промислового робітництва Єлисаветграда (80-ті роки XIX–початок XX ст.): галузева специфіка. Літопис Волині. 2025. вип. 33. С. 133–138. DOI: <https://doi.org/10.32782/2305-9389/2025.33.22>

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0122U202037

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Надтока Геннадій Михайлович

2. Henndiy M. Nadtoka

Кваліфікація: д. і. н., професор, 07.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація: <https://scholar.google.com.ua/citations?user=92f5MLgAAAAJ&hl=uk>

Повне найменування юридичної особи: Київський столичний університет імені Бориса Грінченка

Код за ЄДРПОУ: 45307965

Місцезнаходження: вул. Бульварно-Кудрявська, Київ, 04053, Україна

Форма власності: Комунальна

Сфера управління: Держадміністрація

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Реєнт Олександр Петрович

2. Olexander Reient

Кваліфікація: д. і. н., професор, 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5141-7445

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут історії України Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05416981

Місцезнаходження: вул. М. Грушевського, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Пятницькова Ірина Володимирівна

2. Iryna V. Piatnytskova

Кваліфікація: к. і. н., доц., 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Донецький національний університет імені Василя Стуса

Код за ЄДРПОУ: 02070803

Місцезнаходження: вул. 600-річчя, Вінниця, Вінницький р-н., 21021, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шандра Ірина Олександрівна

2. Iryna Shandra

Кваліфікація: д. і. н., професор, 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9092-413X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківська державна академія культури

Код за ЄДРПОУ: 30036001

Місцезнаходження: Бурсацький узвіз, Харків, Харківський р-н., 61057, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

- Гедьо Анна Володимирівна
- Anna V. Gedyo

Кваліфікація: д. і. н., професор, 07.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський столичний університет імені Бориса Грінченка

Код за ЄДРПОУ: 45307965

Місцезнаходження: вул. Бульварно-Кудрявська, Київ, 04053, Україна

Форма власності: Комунальна

Сфера управління: Держадміністрація

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Драч Оксана Олександрівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Драч Оксана Олександрівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Сало Ганна Вікторівна

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна